

पाठ्यक्रम संरचना सत्र - 2020-21

कक्षा - XII

विषय - संस्कृत (030)

कुल अंक - 100 (80+20)

सैद्धांतिक - 80

प्रायोजना - 20

क्रमांक	इकाई	पाठ्यवस्तु	आबंटित अंक	कालखण्ड
1	(क)	अपठित अवबोधनम्	10	10
2	(ख)	रचनात्मककार्यम्	15	
		1. औपचारिकम् अनौपचारिकम्, पत्रम्/प्रार्थना पत्रम्	05	
		2. लघुकथा/वार्तालाप एक पक्षपूरणम्	05	20
		3. अनुवाद	05	
3	(ग)	अनुप्रयुक्त व्याकरणम्	20	20
4	(घ)	(अ) पठित अवबोधनम्	25	40
	(i)	पाठ्यपुस्तक भास्वती द्वितीय भागः (केन्द्रिक पाठ्यक्रम)	25	
		1. मालुराज्ञा गरीयसी		
		2. प्रजानुरञ्जको नृपः		
		3. दौवारिकस्य निष्ठा		
		4. सूक्ति-सौरभम्		
		5. नैकेनापि समं गता वसुमती		
		6. मदालसा		
		7. कार्याकार्यव्यवस्थितिः		
		8. विद्यास्थानानि		
	(ii)	संस्कृत साहित्येतिहासस्य परिचयः	10	10
		योग	80	100
5.	(5)	आंतरिक मूल्यांकनम्	20	20
		1. परियोजनाकार्यम्		
		2. गतिविधियः		
		महायोग	100	120

पाठ्यक्रम संरचना सत्र 2020-21

कक्षा – XII

संस्कृतम् (कोड सं. 030)

पूर्णांक – 100 अंक

सैद्धांतिक – 80 अंक
प्रायोजना – 20 अंक

विषय – संस्कृत

पूर्णांक – 80+20=100

विषय कोड – 030

समय – 3:00 घण्टे

अवधि – होरात्रयम्

कक्षा – XII प्रश्नपत्रम्

पूर्णाङ्काः – 100

I. अस्मिन् प्रश्नपत्रे चत्वारो भागाः भविष्यन्ति।

अङ्काः

भागः "क" अपठित- अवबोधनम्

10

भागः "ख" रचनात्मकार्यम्

15

भागः "ग" अनुप्रयुक्तव्याकरणम्

20

भागः "घ"

35

➤ पठित-अवबोधनम् (25 अङ्काः)

➤ संस्कृतसाहित्येतिहासस्य परिचयः (10 अङ्काः) 10

II. आन्तरिक-मूल्याङ्कनम्

20

प्रतिभागं विस्तृतविवरणम्

भागः 'क' अपठित-अवबोधनम्

80-100 शब्दपरिमितः एकः सरलः अपठितः गद्यांश

अङ्काः (10) कालांशाः (10)

प्रश्नवैविध्यम्

i एकपदेन उत्तरम् 02

ii पूर्णवाक्येन उत्तरम् 04

iii समुचितशीर्षकलेखनम् 01

iv वाक्ये कर्तृक्रिया-पदचयनम्, सर्वनामस्थाने, संज्ञाप्रयोग, 03

विशेषण-विशेष्य/पर्याय/विलोमादिचयनम्

भागः 'ख' रचनात्मक कार्यम्

अङ्काः(15) कालांशाः(20)

1. औपचारिकम् अनौपचारिकं पत्रम्/प्रार्थनापत्रम् 05

(मञ्जूषायाः सहायतया पूर्ण पत्रं लेखनीयम्)

2. लघुकथा (शब्दसूची सहाय्येन, रिक्तस्थानपूर्ति-माध्यमेन) 05

वार्तालापे एकपक्षपूरणम्

3. सङ्केताधारितम् अनुच्छेदलेखनम्/हिन्दीभाषया आङ्ग्लभाषया 05

वा लिखितानां पञ्चसरलवाक्यानां संस्कृतभाषया अनुवादः।

भाग: 'ग' अनुप्रयुक्तव्याकरणम्

अङ्काः (20) कालांशाः (20)

1. पाठाधारिताः सन्धिविच्छेदः – स्वरसन्धिः, व्यञ्जनसन्धिः, विसर्गसन्धि च। 2+2+2
2. पाठाधारित-समासाः विग्रहाः च – अव्ययीभावः, द्विगुः, द्वन्द्वः, तत्पुरुषः, कर्मधारयः, बहुव्रीहिः 05
3. प्रत्ययाः – अधोलिखितप्रत्यययोगेन वाक्यसंयोजनम्/सङ्केताधारितारिक्तस्थानपूर्तिः 06
(अ) कृत् – क्तः, क्तवत्, तव्यत्, अनीयर्, शतृ, शानच्, क्तिन्,
(आ) तद्धित – मतुप्, इन्, ठक्, ठञ्, त्व्, तल्
(इ) स्त्री – प्रत्ययाः – टाप्, डीप्
4. उपपदविभक्तियोगः (पाठ्यपुस्तकम् आधृत्य) 03

भाग: 'घ' (i) पठित अवबोधनम्

अङ्काः (25) कालांशाः (40)

- (अ) पठित – अवबोधनम् 25
1. अंशत्रयम् 5X3 = 15
(i) एकः गद्यांश
(ii) एकः पद्यांश
(iii) एकः नाट्यांशः
- पाठ्यांश-आधारितं प्रश्नवैविध्यम्
- (i) एकपदेन उत्तरम् 01
 - (ii) पूर्णवाक्येन उत्तरम् 02
2. भाषिककार्यम् – 02
(i) विशेषण-विशेष्य/पर्याय/विलोमादिचयनम्
(ii) वाक्ये कर्तृक्रिया-पदचयनम्
(iii) सर्वनामस्थाने संज्ञाप्रयोगः
 3. भावार्थलेखनम्/प्रदत्ते भावार्थे शुद्धभावार्थचयनम् 03
 4. प्रदत्तेषु अव्ययेषु रिक्तस्थानपूर्तिः (प्रश्नपत्रात् भिन्न) 03
पाठ्यपुस्तकस्य श्लोकमेकं लिखित्वा, भावार्थं लेखनम्
 5. प्रदत्तवाक्यांशानां सार्थकं संयोजनम् 02
 6. प्रदत्तपङ्क्तिषु पदानाम् अर्थलेखनम् 02

पाठ्यांश 1 मातुराज्ञा गरीयसी

- 2 प्रजानुरञ्जको नृपः
- 3 दौवारिकस्य निष्ठा
- 4 सूक्ति-सौरभम्
- 5 नैकेनापि समं गता वसुमती
- 6 मदालसा
- 7 कार्याकार्यव्यवस्थितिः
8. विद्यास्थानानि

(ii) संस्कृत साहित्येतिहासस्य परिचयः

अङ्काः (10)कालांशाः (10)

उपसचिव
छ0 ग0 माध्यमिक शिक्षा मण्डल
रायपुर